

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALAND

BESLUT
2001-10-15

Diarienummer
231-756-2000
1482-2221

1(18)

Thorbjörn Schafferer
Naturvårds- och fiske-
enheten

Till
/enligt sändlista/

Bildande av Gullbringa naturreservat i Kungälv kommun

Beslut om bildande

Tillämplig lagstiftning

Bildande av naturreservat regleras numera i miljöbalken, som trädde i kraft den 1 januari 1999. Enligt övergångsbestämmelserna (6§ lagen 1998:811 om införande av miljöbalken) skall dock ärenden som inletts före ikraftträdandet handläggas och bedömas enligt äldre lagstiftning, dvs. naturvårdslagen beträffande bildande av naturreservat. Föreliggande ärende påbörjades under 1998 med bl.a. intrångsvärdering och förhandling om ersättning enligt naturvårdslagen. Det nu aktuella beslutet om reservatsbildning bör således fattas med stöd av naturvårdslagens bestämmelser.

Bildande

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) att det område, benämnt Gullbringa naturreservat, som avgränsas på bifogade karta (bilaga 1) skall utgöra naturreservat.

Reservatsbildningens syfte

Syftet med reservatsbildningen är i första hand att bevara områdets värdefulla bok- och ekskogar med tillhörande växt- och djurliv. I andra hand syftar reservatsbildningen till att hålla området tillgängligt för naturstudier och friluftsliv.

Se vidare nedan under rubriken Skälen för reservatsbildning.

Postadress:

403 40 Göteborg

Besöksadress:

Ekelundsgatan 1

Telefon:

031-60 50 00 (växel)

031-60 51 15 (direkt)

Telefax

031-60 52 09

Mobil: 070-531 69 12

E-post:

lansstyrelsen@o.lst.se

thorbjorn.schafferer@o.lst.se

Beslut om föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9-10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484) att följande föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla.

A. Föreskrifter enligt 8§ naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver vad som är föreskrivet enligt andra författningar gäller följande i naturreservatet.

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad;
2. uppföra mast, antenn, torn eller annan anläggning;
3. anlägga väg eller parkeringsplats;
4. spränga, schakta, borra, muddra, tippa eller fylla ut med massor;
5. dika, dämna eller avleda vatten;
6. anordna upplag;
7. avverka lövträd, röja skog eller plantera skog;
8. skada eller bortföra torraka, vindfälle, låga eller annat dött träd;
9. bedriva täkt i någon form, kommersiellt eller för husbehov, av berg, sten eller jord;
10. tillföra kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel;
11. tillföra kalk eller gödselmedel;
12. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart;

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

13. framföra motordrivet fordon;
14. dra fram mark- eller luftledning;
15. anlägga ny stig;
16. rensa dike;
17. avverka barrträd;
18. skada bokträd genom grenbeskrning eller annan åtgärd.

Utan hinder av föreskriften A7 och A17 får följande utföras: avverkning av gran och ädelgran samt röjning av lövsly, dock endast i enlighet med bifogad skötselplan.

Utan hinder av A 8 får normalt underhåll av befintliga vägar, stigar och ledningsgator utföras på sätt som närmare preciseras i bifogad skötselplan.

Utan hinder av A 13 få motorfordon framföras om så erfordras i samband med 1/ utdrivning av skog genom skötselområdet 1 a enligt markering på beslutskartan, 2/ naturvårds-

förvaltarens skötsel av reservatet, 3/ skötseln av de delar av golfbanan som faller inom reservatet och 4/ uttransport av fälld älg.

B. Föreskrifter enligt 9§ naturvårdslagen angående skyldighet för markägare och annan sakägare att tåla att vissa åtgärder utförs inom området.

Markägare och innehavare av särskild rätt till mark m.m. i naturreservatet förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas i naturreservatet i enlighet med den till detta beslut hörande skötselplanen:

1. utmärkning av reservatets gräns;
2. markering och underhåll av befintliga stigar;
3. avverkning och röjning.

C. Föreskrifter enligt 10§ naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet

Utöver vad som är föreskrivet enligt andra författningar gäller följande i naturreservatet.

Det är förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon;
2. plocka eller gräva upp växter eller insamla vedsvamp, lav eller mossor;
3. tillvarata eller på annat sätt skada torraka, låga eller vindfäälle;
4. medföra okopplad hund;
5. anordna orienteringstävling eller sätta upp fast orienteringskontroll.

D. Föreskrifter meddelade med stöd av 9§ naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen fastställer länsstyrelsen den till beslutet hörande skötselplanen. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

1. Naturreservatet skall utmärkas enligt svensk standard SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden skall vara naturvårdsförvaltare. Denna skall fortlöpande samråda med Länsstyrelsen.
3. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom fastställandet av bifogade skötselplan. Syftet med naturvårdsförvaltningen

är att tillse och värna om områdets naturmiljöer så att deras höga naturvärden kan bestå samt att hålla området tillgängligt för friluftsliv.

Beskrivning av naturreservatet

Allmänna uppgifter

Benämning: Gullbringa naturreservat.
Kommun: Kungälv.
Församling: Håлта.
Läge: Ca 3 km VSV om Håлта kyrka. Söder om vägen 168 mellan Kungälv och Marstrand.
Gränser: Se karta, bilaga 1.
Fastigheter och ägare: Kungälv Gullbringa 1:4. Ägare Lennart Krüger.
Nyttjanderätter m.m.: Gullbringa Golf & Country Club.
Areal: 49 hektar, varav 36 ha bokskog, 8 ha ekskog och 5 ha tallskog.
Kartor: Ekonomiska kartblad 07B 4c (071 42) Torsby.
07B 5c (071 52) Håлта.
Topografiska kartblad 7B Göteborg SV
7B Göteborg NV
Naturvårdsförvaltare: Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden (Västkoststiftelsen).

Naturförhållanden mm

Gullbringadalen utgör ett vackert skogs- och odlingslandskap utefter vägen mellan Kungälv och Marstrand. De ställvis branta dalsidorna ger en mäktig inramning åt den uppodlade dalbotten. Bergslutningarna är klädda med lövskog av främst ek och bok, och här finns flera större bokskogsbestånd. De flesta har sedan länge ett skydd för landskapsbildningen enligt äldre bestämmelser i naturvårdslagen.

Bokskogarna på Gullbringa korresponderar med flera andra bokbestånd i denna del av Kungälvs och Göteborgs kommuner. Tillsammans bildar dessa en av de tre bokskogskoncentrationer som urskiljts i inventeringen av ädellövskogar i f.d. Göteborgs och Bohus län.

De bokskogar som ingår i det nu aktuella reservatet är belägna på dalgångens sydsida; på nordslutningen av en större höjdplatå. Bestånden är belägna i intervallet 10-90 m.ö.h. och därmed helt under högsta kustlinjen. På de lägsta nivåerna växer boken på finkorniga leror med skalförekomster; högre upp står boken i blockiga rasbranter. Delar av bokskogen är starkt olikåldriga och innehåller grova lågor och torrakor. Särskilt i brynen mot odlingsmarken (numera golfbanan) står talrika grova bokar med värdefull lavflora. Förutom bok finns i området partier med al-, ek- eller talldominerad skog, varav några med naturskogskaraktär.

Den rika lundfloran innehåller arter som lundslok, lundbräsma, lundvårlök, vårärt, stor häxört och tvåblad. Skogssvingeln, en rödlistad art, förekommer här i stora bestånd.

Lavfloran på Gullbringa är känd bland lavforskare sedan flera decennier. Inte mindre än sexton rödlistade arter, varav fyra i Sverige akut hotade, är funna på bok och ek i området. Det betyder att skogen trots sin ringa storlek torde vara en av de lavrikaste i landet.

24 rödlistade arter, dvs hotade eller sällsynta arter, är funna i reservatsområdet 18 lavar, 1 kärlväxt, 1 snäcka och 4 fåglar. Som exempel kan nämnas följande:

<u>Art</u>	<u>hotkategori</u>	<u>Art</u>	<u>hotkategori</u>	<u>Art</u>	<u>hotkategori</u>
Liten ädellav	1	Askvårtlav	1	Lamellsnäcka	3
Pulverädellav	1	Orangepudrad klotterlav	1	Mindre hackspett	4
Bokporlav	1	Skogssvingel	4	Stenknäck	4

De rödlistade arterna är främst knutna till bokskogen i branterna, i någon mån även till områdets källdråg och bäckar. Vissa av de rödlistade arterna är ganska talrika - bokvårt-laven finns t.ex. på fler än hundra träd - medan andra är inskränkta till ett eller några få träd. Utöver de rödlistade arterna finns i området ett stort antal s.k. signalarter - arter som indikerar att området har högt naturvärde - och andra m.el.m. sällsynta arter.

Reservatsområdet är beläget helt inom Gullbringa säteri, som inrymmer stora kulturhistoriska värden främst vad gäller bebyggelsen på dalgångens nordsida. Två fornlämningar berörs av reservatet: en stensättning/grav på krönet av bergspartiet i det västra bokbeståndet och en kvarngrund i gränsen till delområde 2a.

Bokskogarna i området används i viss utsträckning av allmänheten som strövområde. För botanister och andra naturintresserade utnyttjas området ofta som exkursionsmål.

Markanvändning

Höjdplatån söder om Gullbringa utgjorde fram till slutet av 1800-talet till större delen ett trädfattigt, betat ljunghedslandskap. I de skogsbestånd som därefter vuxit upp finns dock många inväxta, äldre träd och småbestånd från betesperioden. I några av bestånden inom reservatet har gallring utförts under senare decennier. De mest orörda partierna återfinns i de svårtillgängliga rasbranterna.

Odlingsmarken i anslutning till bokbestånden utnyttjas sedan 1960-talet som golfbana.

Referenser

Appelqvist, T. 1999: Gullbringa bokskogar, reservatsförslag med en skötselplan. Stencil hos Länsstyrelsen.

Appelqvist, T m.fl. 2000: Ädellövskog i Göteborgs och Bohus län. Länsstyrelsen i Västra Götaland & Pro Natura. Rapport 2000:1

Ehrencrona, D. & Wedel, M. 1990: Inventering av ädellövskog. Kungälv kommun. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Naturinventeringar 1990:1.

Ekberg, B. 1984: Vegetationsinventering. Gullbringa, Kungälv kommun. Stencil, Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län

von Proschwitz, T. 2000: Landlevande mollusker i f.d. Göteborgs och Bohus län. Länsstyrelsen i Västra Götaland. Rapport 2000:4.

Planeringsbakgrund

Bokskogarna vid Gullbringa har varit uppmärksammade av naturvården under lång tid. Redan 1974 beslutades om skydd enligt dåvarande 19§ naturvårdslagen.

I naturvårdsplaneringen för Göteborgsregionen (endast 1987 års remissomgång föreligger) utpekades ett par av bokskogarna inom Gullbringa som område med högsta naturvärde. Vidare har i den inventering av ädellövskogar som genomförts i Göteborgs och Bohus län under 1980- och 90-talet några av skogarna på Gullbringa åsatts högsta naturvärde med följande motivering: "Bokskog med bl a dramatiska bergras med en del speciella biotoper samt rik flora och betydelse för rekreation och landskapsbild."

Två av bokbestånden har under 1998 avgränsats och beskrivits i Skogsstyrelsens inventering av s.k. nyckelbiotoper.

I Kungälv kommunens översiktsplan (kommunplan 90) ingår reservatet i "*område med bestående (opreciserad) användning; skogsbruk, rekreation mm*". Delar av den befintliga golfbanan utpekades i planen som fritids-/rekreationsanläggning under beteckningen "*bebyggelseområde, utvecklingsområde*", och vissa av lövskogarna anges som "*bevarandeområde: 'särskilt värdefull miljö eller värdefullt naturområde'*".

Reservatsområdet ingår numera i område av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Delar av området har vidare, som ovan nämnts, av Naturvårdsverket föreslagits för Natura 2000.

Skälen för reservatsbildning

De värden som ligger till grund för reservatsbildning utgörs främst av

- förekomsten av bokskog med tillhörande karaktäristisk fauna och flora
- den rika lavfloran med många hotade och sällsynta arter
- den rika lundfloran med många i Västsverige ovanliga arter.

Även om det ännu inte undersökts tillräckligt kan lövskogarna i området förväntas ha större betydelse även för vissa andra organismgrupper såsom snäckor, vedlevande insekter etc.

Åtgärder som kan hota värdena i området är t.ex.

- minskning av arealen äldre bokskog i området
- avverkning av gamla, grova, senvuxna eller andra träd av betydelse för floran och faunan
- andra skogsbruksåtgärder såsom bortforsling av vindfällen, lågor och torrakor

- sönderkörning av källkärr och andra fuktiga-blöta markområden
- plockning eller insamling av hotade växt- och djurarter.

Förutsättningar för att de angivna värden ska kunna bevaras eller utvecklas är bl.a. att

- skogsmarken i huvudsak lämnas till fri utveckling
- grova bokträd i brynen mot odlingsmarken (golfbanan) bevaras vitala så lång tid som möjligt genom att röjning m.m. utförs i deras omgivning
- i lövskogen inträngande gran och ädelgran röjs bort
- källkärr och andra botaniskt rika markområden skyddas mot t.ex. sönderkörning, dränering, väg- och stigdragning samt byggverksamhet.

För närvarande är den intressantaste lavfloran inskränkt till relativt små arealer av bokskogen i området. Några av de hotade arterna uppträder i mycket små populationer begränsade till ett eller några få träd. Möjligheten för dessa arters långsiktiga överlevnad torde dock förbättras genom att bokskogspartierna i reservatet ställs till fri utveckling; förutsättningar för en successiv ökning av art- och individantalet ges därmed.

Skogen i området har dock under lång tid varit utsatt för kulturpåverkan i form av betesdrift, uttag av virke etc. Fri utveckling av skogen i fortsättningen innebär således en viss förändring av markanvändningen. Successionen i lövskogarna bör därför följas så att lämpliga skötselåtgärder kan beslutas om behov uppkommer från naturvårdssynpunkt.

För att friluftslivets intressen ska kunna tillgodoses utan att naturvärdena påverkas negativt bör en lämplig stigslinga märkas ut och underhållas.

Ett skydd i form av naturreservat syftar således främst till att förhindra nämnda åtgärder som kan spolia naturvärdena och till att i övrigt bidra till att säkra angivna förutsättningar för att värdena ska kunna bevaras.

Ärendets beredning

Med anledning av planerade gallringar i området beslutade Skogsvårdsstyrelsen den 4 september 1998 om samråd enligt dåvarande 20 § naturvårdslagen. Samrådet syftade bl.a. till att utreda förutsättningarna för ett starkare skydd.

Sedan Länsstyrelsen informerats påbörjades under oktober 1998 i samråd med markägaren en utredning om möjligheterna att bilda naturreservat. Ett preliminärt förslag till skydd och skötsel diskuterades under november samma år, då också viss intrångsvärdering utfördes och förhandling om ersättning påbörjades. Vidare har gemensamma exkursioner med företrädare för bl.a. Länsstyrelsen, Skogsvårdsstyrelsen, markägaren och botanikexperter genomförts. Golfklubben har vid två tillfällen på plats informerats om reservatsbildningen.

Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun remitterade i maj 2000 ett förslag till program till detaljplan för del av Gullbringa 1:4. Planområdet gränsar intill och överlappar delvis reservatsområdet. Planprogrammet innebär bl.a. uppförande av 14 bostadshus. Länsstyrelsen framförde i samrådsyttrande den 4 oktober 2000 att läget och placeringen av exploateringen bedöms medföra en påtaglig skada på bokskogsbeståndet med dess sällsynta epifytflora; förslaget bedöms påtagligt skada riksintresse enligt miljöbalken. Företrädare för markägaren, kommunen och länsstyrelsen genomförde den 27 oktober 2000 tillsammans med biologisk expertis från Göteborgs Universitet en besiktning av det planerade exploateringsområdet.

Delar av området har den 14 april 2000 av Naturvårdsverket inför regeringen föreslagits ingå i det europeiska ekologiska nätverket Natura 2000. Regeringen har dock inte tagit ställning till om området skall ingå i det svenska förslaget.

Företrädare för Länsstyrelsen har lämnat information om den föreslagna reservatsbildningen i möte med kommunstyrelsens arbetsutskott den 5 juni 2000.

Förslag till beslut har remitterats den 31 maj 2000. Förutom markägaren har synpunkter inkommit från bl.a. Kungälv kommun, Naturvårdsverket, Västkuststiftelsen, Bohusläns museum samt Gullbringa Golf & Country Club.

Kungälv kommun tillstyrker reservatsbildning men efterfrågar motiveringen till att en av lövskogarna på fastigheten inte ingår i reservatsförslaget. Beträffande den detaljplan för del av Gullbringa 1:4 som utreds anser kommunen att planområde och reservat inte bör överlappa varandra och att detaljplaneområdet skall prioriteras.

Naturvårdsverket tillstyrker reservatsbildningen och lämnar vissa detaljsynpunkter, som inarbetats i föreliggande förslag. *Västkuststiftelsen* åtar sig förvaltarskapet.

Golfklubben framför att två greener, som är belägna strax utanför naturreservatet, kan behöva flyttas till en kostnad om ca 480 000 kr, om de träd i reservatet som skuggar dessa greener inte får fällas.

Markägaren anser att större delen av delområdet 2b skall utgå, då detta delvis ingår i område som projekterats för bostadsbebyggelse. Även östra delen av delområdet 3 bör utgå, då skogen här är präglad av skogsbruk. Markägaren framför vidare synpunkter angående ridning i reservatet respektive körning i samband med skogsbruk.

Utöver de ovan nämnda har en spontan skrivelse inkommit från Gun Louise Hogmalm m.fl. med önskemål om att ridning skall vara möjlig i området även fortsättningsvis.

Länsstyrelsens bedömning

Som framgår av ovanstående har lövskogarna på Gullbringa betydande naturvärden. Enligt Länsstyrelsens mening föreligger ett stort allmänt intresse av att bevara dessa värden, som är av den karaktären att de lätt kan spolieras genom olika biotopförändrande åtgärder såsom skogsbruk. Då det sedan länge gällande skyddet enligt 19§ naturvårdslagen inte hindrar åtgärder såsom gallring eller uttag av lågor och torrträd, bör ett starkare skydd övervägas. Skyddet bör främst syfta till att säkra den långsiktiga överlevnaden av det växt- och djursamhälle som är knutet till gamla, orörda bok- och ekskogar.

Främst på grund av områdets relativt stora areal och det omfattande intrång som förbud mot skogsbruk innebär gör Länsstyrelsen bedömningen, att området bäst ges ett långsiktigt skydd genom att naturreservat inrättas. Härigenom kan också intentionerna i kommunens översiktsplan anses tillgodosedda, liksom naturresurslagens (numera miljöbalkens) bestämmelser om en från ekologisk, social och samhällsekonomisk synpunkt godushållning med mark och vatten.

I fråga om golfklubbens behov av trädfällning kan följande konstateras. Många av bokarna i gränzonen mot golfbanan är växtplats för reservatets sällsynta lavar. Det finns därför reservatsbestämmelser som skall hindra avverkning eller åverkan på bokarna. Enligt föreskriften A18 kan emellertid tillstånd till exempelvis grenbeskrning sökas. Vid prövningen skall en avvägning göras mellan nyttan för golfbaneverksamheten och den eventuella skadan från naturvårdssynpunkt. Genom denna möjlighet till tillståndsprövning får golfklubbens klubbens önskemål i rimlig utsträckning anses tillgodosedda.

Beträffande delområdena 2b och 3 kan konstateras att dessa har stor betydelse för några av områdets hotade arter och därför bör ingå i reservatet, såvitt inte motstående intressen föranleder annan bedömning. Motstående intressen utgörs främst av önskemålen om att uppföra bostadsbebyggelse (2b) respektive bedriva fortsatt skogsbruk (3).

Som ovan nämnts har Länsstyrelsen i skrivelse till kommunen bedömt att den planerade bebyggelsen skulle komma att påtagligt skada riksintresset för naturvård. Länsstyrelsen har vidare med hänsyn till ingripandegrunderna i 12 kap 1 § PBL bedömt att en prövning kommer att ske, om en detaljplan enligt förslaget antas. Av denna anledning bör område 2b kvarstå som del av naturreservatet.

Delområde 3 utgörs av bokskogsbevuxna rasbranter m.m. I den aktuella östra delen om ca ett hektar växer bokskogen på flackare mark. Betingelserna för skogsbruk torde här vara relativt gynnsamma. Skogspartiet ingår i område som skyddas enligt 19§ dåvarande naturvårdslagen. Med hänsyn till *dels* förekomsten av hotade arter i denna del av reservatsområdet, *dels* den begränsade areal som, om denna del får utgå ur reservatet, skulle kunna bli föremål för visst skogsbruk såsom gallring, gör Länsstyrelsen bedömningen att området inte bör uteslutas ur reservatsområdet.

Även det lövskogsområde norr om vägen Kungälv-Marstrand som kommunen pekat på har dokumenterat höga naturvärden och skyddas sedan många år enligt 19 § naturvårdslagen. Länsstyrelsen bedömer dock utifrån befintligt underlagsmaterial och efter samråd med Skogsvårdsstyrelsen, att det för huvuddelen av området inte krävs lika strikt skydd som för de lövskogar som nu är aktuella för reservatsbildning. Endast en marginell del utgör nyckelbiotop/naturvärdesobjekt enligt Skogsvårdsstyrelsens inventering. I samband med att det äldre förordnandet enligt naturvårdslagen omprövas kommer ställning att tas till hur naturvärdena i dessa lövskogar lämpligen bevaras.

Med anledning av vad markägaren framfört om utdrivning av skog på fastigheten bör föreskriften A 13 kompletteras så att skogstransport genom södra delen av skötselområdet 1 a inte hindras. Skulle däremot skogstransporter aktualiseras inom övriga delar av reservatet, anser Länsstyrelsen att en prövning enligt bl.a. A 13 bör ske, eftersom känsliga biotoper med höga naturvärden riskerar att påverkas negativt.

Slutligen, beträffande önskemålen om fortsatta möjligheter till ridning i reservatsområdet, noteras att det i ärendet inte framkommit att den ridning som sker i området påverkat naturvärdena negativt. Med hänsyn till vad som framförts i remissvaren anser Länsstyrel-

sen därför att den föreslagna bestämmelsen om förbud mot ridning kan utgå. Naturvårdsförvaltningen bör emellertid noga följa hur olika åtgärder och verksamheter framgent påverkar reservatet och vid behov påfordra ändring av reservatsföreskrifterna.

Upplysningar

Upphävande av äldre förordnande

Länsstyrelsen avser att i särskild ordning besluta angående upphävande av gällande skydd för landskapsbilden enligt 19 § naturvårdslagen (äldre lydelsen).

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet. Den som har rätt att överklaga skall göra det inom tre veckor från den dag vederbörande får del av beslutet. Se vidare bilaga 4.

I detta ärende har länsöverdirektören Göran Bengtsson beslutat och naturvårdsintendenten Thorbjörn Schafferer varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även deltagit Jonas Ledelius, rätts- och veterinärenheten, Margareta Lannér-Hagentoft, plan- och bostadsenheten, Jan-Gunnar Lindgren, kulturmiljöenheten och Sven Swedberg, naturvårds- och fiskeenheten.

Göran Bengtsson

Thorbjörn Schafferer

Bilagor

Bilaga 1. Karta till beslutet

Bilaga 2. Skötselplan

Bilaga 3. Sändlista

Bilaga 4. Hur man överklagar

Bilaga 2

SKÖTSELPLAN FÖR GULLBRINGA NATURRESERVAT

I. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

ÖVERGRIPANDE MÅL

Målet med skötseln skall vara att bevara lövskogarnas orördhet och de biologiska värden som betingas av bl.a. områdets orördhet. Ytterligare ett mål med skötseln, dock underordnat det förstnämnda målet, är att bevara de förutsättningar för naturstudier och friluftsliv som betingas av orördheten och det rika växt- och djurlivet.

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Skötsel av skog

Skogen i området skall i huvudsak lämnas för fri utveckling. Vindfällan och andra kullfallna träd skall således som regel ej upparbetas. Den underväxt av gran och ädelgran som finns inom vissa delar reservatet skall dock röjas bort.

Skötsel av kantzonen med bok mot golfbanan

Längs reservatets norra gräns står ett flertal relativt gamla och grova bokar, varav flera med mycket rik påväxt av lavar. Gränsen för reservatet har dragits så att dessa bokar med närmaste omgivning ingår. Zonens bredd är ca 5-20 meter men varierar starkt. Många av bokarna växer på mark som hävdas genom någon form av slåtter inom ramen för golfbanans skötsel.

Bokarna skyddas enligt reservatsföreskrifterna mot bl.a. avverkning. Däremot hindras inte en fortsatt slåtter av gräsmarken i anslutning till bokarna. Träd och grenar som fallit på golfbanans hävdade ytters får kapas och läggs upp inom angränsande delar av reservatet, där de lämnas att förmultna.

Skötseln av denna kantzon skall i övrigt ske, i första hand genom förvaltarens försorg, genom att allt sly och alla ungräd röjs bort. Tillräckligt många uppväx-

ande yngre bokar skall dock lämnas vid dessa röjningar för att säkra föröyringen.

Om åtgärder för att minska beskuggningen av golfbanan aktualiseras, bör i första hand viss grenbeskärning utredas. För att utföra en sådan åtgärd på de större bokar i denna kantzon som med sitt grenverk skuggar eller på annat sätt försvårar användandet av golfbanan krävs dock särskilt tillstånd enligt reservatsföreskrift A 18.

Skötsel av vägar, stigar och ledningsgator i reservatet

Träd som blockerar framkomligheten på befintliga stigar eller vägar får sågas upp på lämpligt sätt och läggas åt sidan in i skogsmarken, där de lämnas att förmultna.

Beträffande de befintliga vägar och stigar som hör till golfbanan gäller att normalt underhåll får utföras, t.ex. röjningsåtgärder eller borttagning av uppfrysande stenar i vägområdet. Däremot kan eventuella vägförbättringsåtgärder erfordra dispens från reservatsföreskrifterna.

I befintliga ledningsgator får normalt underhåll ske genom t.ex. röjning.

Vissa andra åtgärder

Gödning, kalkning och kemisk bekämpning är inte tillåtna i reservatet. För att utesluta påverkan på växt- och djurlivet i reservatet är det vidare angeläget att sådana åtgärder utförs med stor försiktighet i den mån de aktualiseras i gräszonen utanför NR.

Fornlämningarna

Samråd med Bohusläns museum bör ske inför röjning eller annan avverkning i fornlämningarnas närområde.

BESKRIVNING AV SKÖTSELOMRÅDEN

Skötselområde 1

Beskrivning:

En medelgrov bokskog där avverkning skett i form av gallring/plockhuggning (delområde 1a). Mot höjden blir marken torrare och här är inslaget av tall stort tillsammans med senvuxen ek (delområde 1b). På höjden finns också ett fornminne. I de lägre delarna mot golfbanan i norr finns stora bestånd med hässlebrodd tillsammans med några andra mer näringskrävande arter som vårärt och stor häxört.

Epifytfloran är rik med många rödlistade arter.

En stig och en luftledning finns i områdets östra och norra delar.

Skötselmål:

1a. Naturskog av bok.

1b. Naturskog.

Exempel på kvalitetsmål:

I området skall finnas mycket död ved och livskraftiga populationer av rödlistade epifytiska lavar knutna till bok. I område 1a skall den andel av virkesförrådet som utgörs av bok vara minst 90%.

Engångsåtgärder:

-

Underhållsåtgärder:

Avverkning av all gran och ädelgran i skötselområde 1a (ca 4 gånger /sekel).
Beträffande kantzonen mot golfbanan se ovan under rubriken Riktlinjer och åtgärder.

Skötselområde 2

Beskrivning:

En grov bokskog med spår av gallringar i en blockrik sluttning ned mot golfbanan. I den sydöstra delen växer boken på planare mark med ett par nedskurna raviner. Den östra gränsen utgörs av en mindre väg samt en granplantering medan den västra gränsen utgörs av en bäckravin med ädelgran (planterad) och yngre alskog. (Delområde 2a).

Mot höjdryggen blir marken torrare och här är inslaget av tall och ek stort, men här finns också en underväxt av klen senvuxen bok. (Delområde 2b.)

Epifytfloran är rik med många rödlistade arter.

Skötselmål:

2a. Naturskog av bok

2b. Naturskog.

Exempel på kvalitetsmål:

I området skall finnas mycket död ved och livskraftiga populationer av rödlistade epifytiska lavar knutna till bok. I område 2a skall den andel av virkesförrådet som utgörs av bok vara minst 90%.

Engångsåtgärder:

2a. Bortröjning och utgallring av all gran och ädelgran.

Underhållsåtgärder:

2a. Avverkning och bortröjning av inträngande gran och ädelgran (ca 4 gånger /sekel). Beträffande kantzonen mot golfbanan se ovan under rubriken Riktlinjer och åtgärder.

Skötselområde 3

Beskrivning:

En blockrik nordsluttning med dominans av grov bok. Beståndet är delvis naturskogsliknande med ett stort inslag av död ved. Intill en mindre bäck i sluttningen förekommer även sparsamt med ask och alm. Epifytfloran är rik med många rödlistade arter. Ett stort bestånd med skogssvingel uppträder i sluttningen.

Skötselmål:

Naturskog med stort inslag av bok

Exempel på kvalitetsmål:

I området skall finnas mycket död ved och livskraftiga populationer av rödlistade epifytiska lavar knutna till bok. Populationen av skogssvingel skall ha minst nuvarande omfattning. I huvuddelen av området skall bokens andel av virkesförrådet överstiga 80%.

Engångsåtgärder:

-

Underhållsåtgärder:

Avverkning och bortröjning av gran och ädelgran (ca 4 gånger/sekel). Be-
träffande kantzonen mot golfbanan se ovan under rubriken Riktlinjer och
åtgärder.

Skötselområde 4

Beskrivning:

En nordsluttning med senvuxen och naturskogsliknande ekkrattskog med ett litet inslag av bok och rönn. På höjden blir marken torrare och här är inslaget av tall stort. På de senvuxna ekarna växer det rikligt med epifytiska mossor som fällmossa och klippfrullania. På ett par bokar växer lunglav.

Skötselmål:

Lövnaturskog.

Exempel på kvalitetsmål:

I området skall finnas mycket död ved och livskraftiga populationer av rödlistade epifytiska lavar knutna till främst ek och bok. Ekens och bokens sammanlagda andel av virkesförrådet skall vara minst 80%.

Engångsåtgärder:

-

Underhållsåtgärder:

Avverkning och bortröjning av gran och ädelgran (ca 4 gånger /sekel).

II. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

ÖVERGRIPANDE MÅL

Målsättningen är att, genom att bevara lövskogarna och deras intressanta växt- och djurliv, bibehålla förutsättningarna för naturupplevelser. Området skall hållas tillgängligt för allmänheten.

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Tillgänglighet

Parkeringsplats för ca 5 bilar bör (efter vederbörligt avtal) samordnas med golfklubbens parkeringsplats vid vägen till Dammetorpen. Denna väg bör kunna utnyttjas som tillfart till reservatet från vägen mellan Kungälv och Marstrand (väg nr 168).

Genom att stora delar av reservats alla tre delområden ligger i direkt anslutning till golfbanan är tillgängligheten i viss utsträckning begränsad. Den besökande allmänheten bör på reservatets informationstavla upplysas om den hänsyn som bör tas till golfverksamheten och de risker som föreligger.

Om det visar sig lämpligt med hänsyn till bl.a. besöksfrekvensen bör naturvårdsförvaltaren i samråd med markägaren och golfklubben rekognoscera samt, efter tillstånd, iordningställa och märka ut en *stigslinga* i lämplig del av reservatet, varvid i första hand befintliga stigar i skötselområde 1 utnyttjas. Några nya stigar bör i övrigt ej anläggas; för anläggande av helt ny stig eller spång krävs tillstånd enligt föreskrift A15.

Beträffande sådan stig som förvaltaren märkt ut gäller att underhåll får ske utan hinder av reservatsföreskriften A8, dvs träd som fallit över stigen får kapas.

Information

Informationsskyltningen bör (efter vederbörligt avtal) koncentreras till parkeringsplatsen. Informationsskyltar skall ha av Länsstyrelsen godkänd text och bör innehålla en orienteringskarta som visar reservatets omfattning m.m. Skyltarna bör också ge en kort beskrivning av områdets natur- och kulturvärden, skyddsmotiv, beslutsmyndighet, naturvårdsförvaltare samt föreskrifter för allmänheten.

Utmärkning av reservatets gräns

Gränsmarkering skall, genom naturvårdsförvaltaren försorg, utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar.

III. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Dokumentation av skötselåtgärder m.m.

Dokumentation av skötseln skall göras med avseende på utförda åtgärder, tidpunkten för utförandet, noteringar om effekter av åtgärden, kostnader och intäkter samt finansieringen av förvaltningen. Naturvårdsförvaltaren svarar för dokumentationen av skötseln.

Naturvårdsförvaltaren bör vidare dokumentera förhållanden som kan påverka naturvärdena inom reservatet negativt, såsom slitage och nedskräpning.

Dokumentationen skall utgöra ett av underlagen vid eventuell revidering av skötselplanen.

Om överträdelser av reservatsföreskrifterna eller andra åtgärder som kan hota naturvärdena uppmärksammas av naturvårdsförvaltaren bör denna snarast ta kontakt med Länsstyrelsen.

Uppföljning av naturvärdenas utveckling

Ett program för att följa utvecklingen av de värden som ligger till grund för skyddet bör upprättas. Programmet bör bl.a. omfatta kontroll av populationsutvecklingen hos hotade arter, främst rödlistade epifytiska lavar knutna till bok och ek. Lämpliga arter är *Pyrenula nitida*, *Pertusaria velata* och *Catinaria laurei*.

Trädslagssammansättningen och föryngringen av bok och ek, liksom förekomsten av död ved av dessa trädslag, bör också övervakas. Programmet bör upprättas i samverkan mellan naturvårdsförvaltaren och länsstyrelsen.

IV. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

De åtgärder som anges i skötselplanen skall ses över vart tionde år eller i övrigt när det kan anses behövt. Om det anses motiverat skall skötselplanen revideras i samband med översynen.

V. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Till åtgärder enligt skötselplanen utgår statsbidrag.